

Onderzoek boomholtes slibdepot Driebondsweg

Datum	6 februari 2019	Status	definitief
Projectnummer	P18369	Kwaliteitscontrole	Dagmar Heidinga
Auteur	Harold Steendam		
In opdracht van	Bureau Meerstad, mevr. M. Harkink		

1 | Aanleiding en vraagstelling

Bureau Meerstad is bezig met uitbreidingsplannen. Het gebied tussen het huidige Meerstad en de ringweg oost wordt in de komende jaren gereed gemaakt voor woningbouw, een bedrijventerrein en een toegangsweg. Het voormalig slibdepot maakt deel uit van het uitbreidingsgebied. Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen voor het slibdepot, maar het is goed mogelijk dat het gebied een andere bestemming krijgt.

Buro Bakker voert op dit moment een onderzoek uit naar de aanwezigheid van beschermde soorten in het uitbreidingsgebied, waaronder het slibdepot. Tijdens het nazomeronderzoek naar vleermuizen is vastgesteld dat er in de bomen in het slibdepot verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Het onderzoek naar vleermuizen wordt vervolgd in de voorzomer van 2019. Om de veldonderzoeken in de voorzomer gericht te kunnen uitvoeren is geadviseerd om in de winter van 2018/19 een inventarisatie uit te voeren naar de aanwezigheid van geschikte boomholtes in het terrein.

In deze notitie wordt ingegaan op de inventarisatie van boomholtes in het slibdepot. De notitie geeft antwoord op de volgende vragen:

- 1) Wat is de verspreiding van de bomen met boomholtes in het voormalig slibdepot aan de Driebondsweg?
- 2) Wat is de geschiktheid van deze boomholtes voor verblijfplaatsen van vleermuizen?
- 3) Welke consequenties heeft dit voor het voorzomeronderzoek naar vleermuizen?

2 | Onderzoeksmethode

Op 24 januari 2019 is de inventarisatie naar boomholtes uitgevoerd. De inventarisatie is uitgevoerd met vier personen. De inventarisatie is uitgevoerd onder gunstige omstandigheden. Het was koud (ongeveer -4 graden), vrijwel windstil en egaal bewolkt. Er lag een dun laagje sneeuw. Tijdens de inventarisatie zijn alle bomen in het voormalig slibdepot visueel vanaf de grond beoordeeld op de aanwezigheid van holtes. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker en zo nodig een sterke zaklamp. Alle aangetroffen bomen met boomholtes zijn ingemeten met een GPS en daarnaast voorzien van een witte stip of "V" op ooghoogte van de stam.

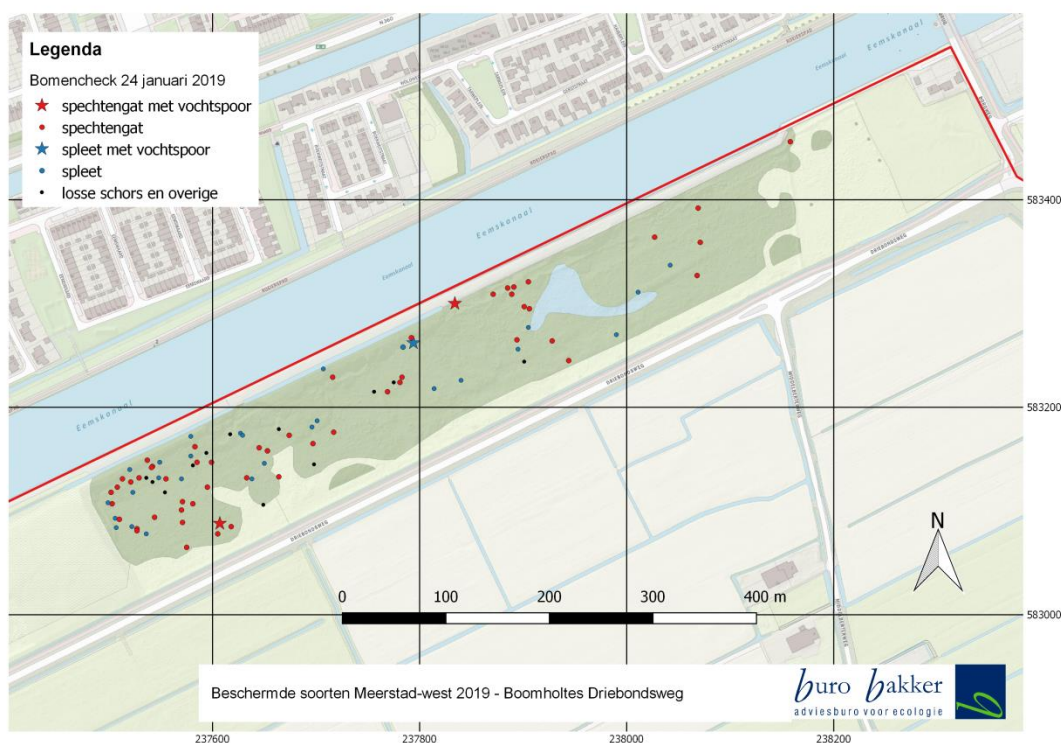
Tijdens de inventarisatie is onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

- spechtengaten
- spleten en rottingsgaten
- loshangend schors en overige holtes

3 | Resultaten bomencontrole

Verspreiding boomholtes

In totaal zijn 96 bomen met één of meerdere holtes aangetroffen. De locaties zijn weergegeven in figuur 1. In het hele slibdepot zijn bomen met holtes aanwezig. Wel zijn duidelijk clusters met een hoge concentratie aan bomen met holtes aan te merken in het westelijke deel en in het midden van het slibdepot. Het grootste deel van de holtes wordt gevormd door oude of recent uitgehakte spechtenholen (n=55). Vrijwel alle aanwezige spechtenholen in het slibdepot zijn van de grote bonte specht en de verspreiding van de rode stippen in figuur 1 geeft dan ook een goede indicatie van het activiteitsgebied van de grote bonte specht. In veel bomen met spechtengaten gaat het om meer dan één holte. In een aantal gevallen zijn ook “spechtenflats” aangetroffen. Dit zijn veelal afgestorven bomen of takken.

Figuur 1 Bomen met holtes in het slibdepot aan de Driebondsweg.

Naast bomen met spechtenholen zijn ook relatief veel spleten, scheuren en rottingsgaten aangetroffen in de bomen in het slibdepot. De verspreiding van deze bomen komt sterk overeen met de bomen waarin spechtenholen zijn aangetroffen.

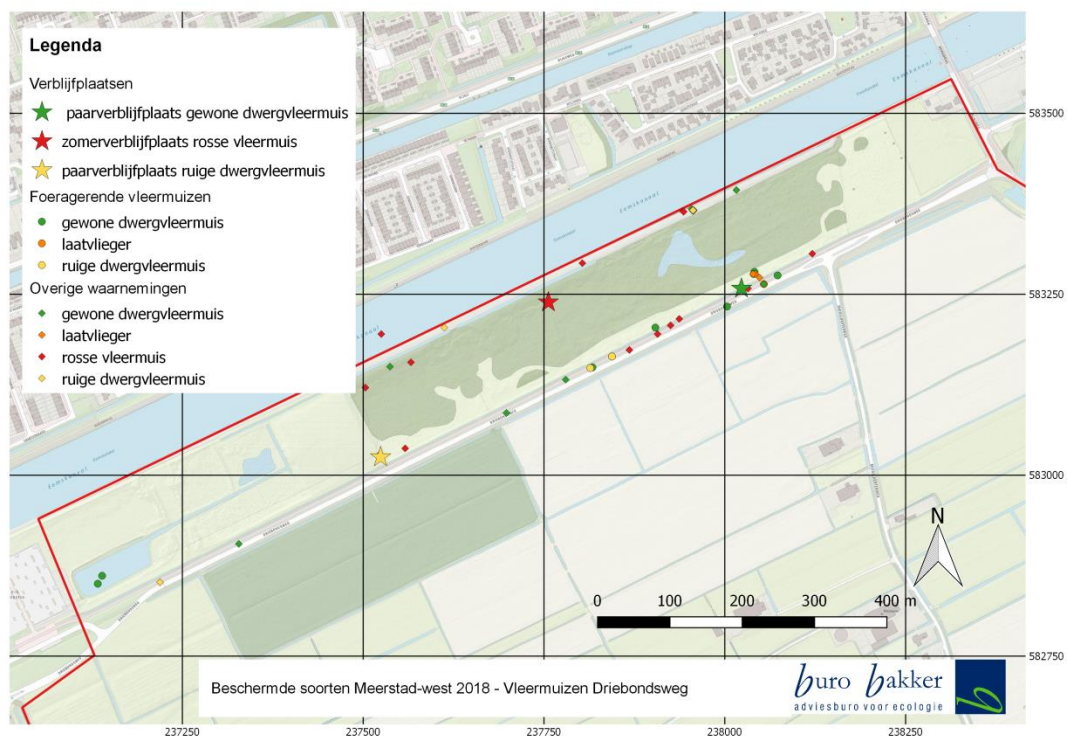
Geschiktheid boomholtes

Op drie locaties zijn boomholtes aangetroffen die potentieel zeer geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen. Het betreffen boomholtes (spechtengat of spleet) met een zwart vochtspoor op de stam onder de holte. Dit zou een spoor van uitwerpselen kunnen zijn. De potentiële geschiktheid van de overige boomholtes is lastig in te schatten. Een spechtenholte is bijvoorbeeld niet meteen geschikt als verblijfplaats van vleermuizen, maar dient enigszins naar boven toe ingerot te zijn. Als paarverblijfplaats is het merendeel van de aangetroffen boomholtes waarschijnlijk wel geschikt. Als verblijfplaats voor grotere groepen vleermuizen (bijvoorbeeld kraamkolonies) zijn duidelijk minder holtes als geschikt te beoordelen.

4 | Bevindingen najaarsonderzoek

Resultaten

Tijdens de twee uitgevoerde veldbezoeken in de nazomer zijn tenminste drie verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Het betreft één verblijfplaats van de rosse vleermuis, één verblijfplaats van de ruige dwergvleermuis en één verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. De verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en de gewone dwergvleermuis hebben betrekking op paarverblijfplaatsen in boomholtes of achter losse stukjes schors. Dit zijn verblijfplaatsen die door mannetjes worden gebruikt en van waaruit vrouwtjes worden gelokt om te paren. De verblijfplaats van de rosse vleermuis bestaat uit minimaal 6 vleermuizen en is daarom vrij waarschijnlijk aan te merken als zomer-verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek van 30 augustus vlogen 6 rosse vleermuizen vanuit het beboste deel van het slibdepot in noordelijke richting weg. Door het dichte bladerdek en het geringe zicht tijdens de avondschemering kon de exacte locatie van de verblijfplaats niet worden gelokaliseerd.

Figuur 2 Vleermuizen in en in de omgeving van het slibdepot langs de Driebondsweg, die zijn vastgesteld tijdens de twee nazomerrondes in 2018.

Potenties slibdepot voor vleermuizen

Het is op dit moment al duidelijk dat er in de bomen van het voormalig slibdepot verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Voor ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis geldt dat de bomen tenminste worden gebruikt als paarverblijfplaats in de nazomer.

De potenties van de bomen in het slibdepot in de voorzomer zijn waarschijnlijk beperkt voor beide soorten. Verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen worden voornamelijk gevonden in bebouwing. De inschatting is dat de bomen in het slibdepot geen functie als kraamverblijf hebben voor de gewone dwergvleermuis. Hetzelfde geldt voor de ruige dwergvleermuis. De inschatting is dat het slibdepot door deze soort uitsluitend in de nazomer gebruikt wordt tijdens de nazomertrek van vrouwtjes naar het zuiden. Mannetjes bevinden zich dan op de trekroute en proberen vanuit hun paarverblijfplaatsen doortrekkende vrouwtjes te lokken.

De inschatting voor rosse vleermuizen is dat de bomen in het slibdepot essentieel zijn voor de lokale populatie. Rosse vleermuizen maken jaarrond gebruik van boomholtes om in te verblijven. In de omgeving zijn weinig bomen met holtes aanwezig. Wij schatten in dat het voormalig slibdepot in alle typen van verblijfplaatsen kan voorzien (kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen).

5 | Consequenties vleermuisonderzoek

Het nazomeronderzoek is uitgevoerd met vier personen. In de huidige onderzoeksopzet wordt uitgegaan dat de resterende twee veldbezoeken in de voorzomer ook met 4 personen wordt uitgevoerd. Het is onmogelijk om met 4 personen 96 potentieel geschikte verblijfplaatsen te onderzoeken. Voor het vervolgonderzoek zijn de volgende opties of combinaties van opties:

- met minder personen, maar dan meer bezoeken om op deze manier gericht de verblijfplaatsen van de rosse vleermuizen te kunnen lokaliseren
- aanvullend onderzoek overdag om piepende rosse vleermuizen in boomholtes te zoeken
- inzet warmtebeeldcamera

6 | Potentiele gevolgen voor ontwikkelingen in het slibdepot

Effecten treden op als bomen met verblijfplaatsen worden gekapt of wanneer als gevolg van de kap van bomen of door andere werkzaamheden in het terrein verblijfplaatsen ongeschikt raken. Ook het aanbrengen van felle verlichting kan negatieve effecten hebben op de functionaliteit van het leefgebied. Omdat in de directe omgeving geen alternatieve mogelijkheden (oude bomen met holtes) aanwezig zijn is de mitigatie-opgave bij volledige kap van de bomen in het slibdepot vrijwel niet te realiseren. Kap van delen van het slibdepot leidt tot een geringere mitigatie-opgave.

De noodzaak voor het aanvragen van een ontheffing is in alle gevallen zeer waarschijnlijk.